

4. Чиркіна Г. С. Психолінгвістичні основи діагностики та корекції мовленнєвих порушень у дітей. Одеса: Лінгвістичні студії, 2017.

Оксана Сеньків,

*здобувачка другого рівня вищої освіти,
спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки,
Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка*

Науковий керівник: Світлана Калаур,
*доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри соціальної роботи та
менеджменту соціокультурної діяльності,
Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка*

НЕОБХІДНІСТЬ ВИВАЖЕНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА У СФЕРІ ФОРМУВАННЯ У ШКОЛЯРІВ КУЛЬТУРИ ЗБЕРЕЖЕННЯ ЗДОРОВ'Я

Постановка проблеми. Найцінніше, що є у людини – це її здоров'я. Саме у цьому контексті здоров'я українського населення доцільно розглядати у якості вагомого критерію благополуччя усієї України. Здоров'я, по праву, вважається ще й реальним відображенням стану соціальної, санітарно-гігієнічної, економічної, демографічної, екологічної, культурної та навіть і політичної сфер нашої держави. Як свідчать факти, зміни, що відбуваються в наслідок військової агресії росії у різних галузях та сферах нашого суспільства прямо чи опосередковано позначаються на стані здоров'я українських громадян усіх вікових категорій.

Нині, у час повномасштабної російсько-української війни, фізичне, психічне, моральне та ментальне здоров'я дітей та молоді представляє собою особливу цінність та потребує особливого захисту. У цій площині варто наголосити на тому, що надзвичайно важливою діяльністю усіх дорослих є робота над формуванням у дітей, які навчаються у загальноосвітніх навчальних закладів навичок культури збереження власного здоров'я. Така діяльність є надзвичайно вагомою з огляду на аналіз стану здоров'я випускників шкіл. Зокрема статистичні дані засвідчують, що мало хто з випускників шкіл є абсолютно здоровим (90% школярів мають різноманітні проблеми зі здоров'ям). Причому сьогодні спостерігається катастрофічне погіршення стану фізичного, ментального та психічного здоров'я учнівської молоді.

Вирішення завдань зміцнення здоров'я та формування належного рівня культури його збереження забезпечують насамперед, медичні працівники, а в освітніх установах цими питаннями займаються учителі предметними, класні керівники, а також соціальний педагог та практичний психолог.

Виклад основного матеріалу. Виходимо з міркувань, що «здоров'я» як наукова дефініція розглядається науковцями О. Іоновою та Ю. Лукьяновою [3] як складний динамічний процес, що безпосередньо пов'язаний зі способом життя, який веде дитина, а також перебуває у безпосередній залежності від її мотивів, цінностей та потреб. Чільне місце науковці також відвели й особливостям психіки та функціональним можливостям організму дитини. Як доводять Г. Мешко та О. Мешко «ставлення до здоров'я являє собою систему індивідуальних, селективних зв'язків особистості з різними явищами навколишньої дійсності, що сприяють чи, навпаки, несуть загрозу здоров'ю людей, а також певну оцінку індивідом фізичного і психічного стану та організовану самою людиною життєдіяльність, яка сприяє збереженню здоров'я, особистісному зростанню, творчому функціонуванню або навпаки» [4, с. 338].

Насамперед акцентуємо увагу на тому, що культура здоров'я розглядається у психолого-педагогічному контексті як цілісний і водночас динамічний стереотип мислення, поведінки та діяльності, які безпосередньо спрямовані на збереження і зміцнення здоров'я, що охоплює сформовану в особистості цілісну систему світоглядних переконань й настанов, усвідомлених цінностей, які базуються на ґрунтовних знаннях про здоров'я.

На основі сформованої в учнів закладів загальної середньої освіти культури здоров'я можна очікувати від них відповідального ставлення до збереження свого власного здоров'я, а також й до здоров'я оточуючих, вони будуть мати «ейкуменну» поведінку щодо охорони довкілля (флори та фауни).

З психолого-педагогічної точки зору здоровий спосіб життя доцільно розглядати як сукупність зовнішніх і внутрішніх умов життєдіяльності дитини, за яких усі органи та системи працюють гармонійно, ефективно та оптимально. Окрім того у школяра, який веде здоровий спосіб життя спостерігається залучення усіх раціональних методів і прийомів, які сприяють зміцненню здоров'я, а також мають вагомий позитивний вплив на підвищення якості його власного життя.

У цьому контексті поділяємо думку Н. Башавець [1] у тому, що формування здорового способу життя є комплексною проблемою, яка не обмежується лише використанням засобів зміцнення здоров'я й профілактики захворювань, а передбачає виховання у школярів особистісних якостей, які відіграють вагому роль для прийняття усвідомленого і самостійного рішення про ведення здорового способу життя, а також вольового прийняття рішень щодо дотримання основних принципів турбота про збереження здоров'я.

Варто зауважити, що саме поведінка і висловлювані судження про здоров'я можуть бути адекватними або неадекватними. До прикладу, як доводить В. Давигора, «диференціюючи ставлення до здоров'я на адекватне, розумне і неадекватне, нерозумне або безтурботне, умовно виокремлюють два діаметрально протилежних типи поведінки індивіда щодо чинників, які сприяють або загрожують здоров'ю. Але

оскільки у реальній дійсності потрібна полярна альтернатива практично неможлива, треба вести мову про ступінь адекватності або неадекватності ставлення до здоров'я» [2, с. 103]. Саме ці аспекти має враховувати соціальний педагог під час формування у школярів культури збереження здоров'я.

Висновки. Отже, модернізація системи середньої освіти в країні ставить перед соціальним педагогом завдання суттєвого покращення професійної діяльності у площині формування у школярів культури збереження здоров'я. з цієї точки зору системна діяльність щодо формування навичок здорового способу життя, ціннісного ставлення до збереження здоров'я має розпочинатися ще зі шкільних років в учнів загальноосвітньої школи. У підсумку відзначимо, що соціальний педагог, який працює в закладах загальної середньої освіти у своїй професійній діяльності має приділяти належну увагу питанням, які стосуються збереження у школярів культури здоров'я.

Подальші наші напрацювання будуть стосуватися вивчення практичних механізмів формування культури збереження здоров'я у школярів як сфери професійної діяльності соціального педагога, що працює у закладах загальної середньої освіти. Плануємо розробити та практично впровадити в практику комплексну соціально-педагогічну програму «Збереження культури здоров'я школярів», яка охоплює систему практичних форм і методів інтерактивної діяльності у площині зміцнення та збереження здоров'я.

Список використаних джерел:

1. Башавець Н. А. Педагогічні умови, що сприяють реалізації технології формування культури здоров'язбереження як світоглядної орієнтації майбутніх фахівців. *Зб. наук. праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини*. Умань : РВЦ «Софія», 2009. Ч. 1. С. 12–23.
2. Давигора В. І. Психологічний аналіз феномену здоров'я та ставлення до нього. *Збірник наукових праць Інституту психології ім. Г.С. Костюка НАПН України* / за ред. С.Д. Максименка. Т. XI., част. I. К. : Гнозис, 2009. 620 с.
3. Іонова О. М., Лукьянова Ю. С. Здоров'язбереження особистості як психолого-педагогічна проблема. *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту*: монографія за ред. Єрмакова С.С. Харків: ХДАДМ, 2009. ХХІІ. №1. С. 69–72.
4. Мешко Г., Мешко О. Аксіологічний підхід як методологічний орієнтир у підготовці майбутніх учителів до збереження і зміцнення професійного здоров'я. *Ціннісні орієнтири в сучасному світі: теоретичний аналіз та практичний досвід* : Міжнародна науково-практична конференція, Тернопіль, 13-14 трав. 2022 р. : збірник тез / редкол.: Н.Л. Морська, Л.М. Литвин, Г.А. Поперечна. Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка. С. 337–339.